

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 26369/2023
20.03.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., општина ..., чији је пуномоћник Миона Михаиловић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6931/21 од 02.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 20.03.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6931/21 од 02.03.2023. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужене, па се **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6931/21 од 02.03.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 16544/21 од 10.05.2021. године у усвајајућем делу тужбеног захтева и предмет у том делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 16544/21 од 10.05.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 1.955.443,00 динара са законском затезном каматом од дана подношења тужбе 07.12.2018. године па до исплате, док је одбијен, као неоснован, захтев за законску затезну камату за период од 11.05.2018. године до 07.12.2018. године; ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 169.654,00 динара, ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за ослобађање плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6931/21 од 02.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 16544/21 од 10.05.2021. године у делу става првог изреке, којим је усвојен тужбени захтев тужиоца, те обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 1.955.433,00 динара и делу става другог изреке којим

је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 169.654,00 динара; ставом другим изреке, преиначена је наведена првостепена пресуда тако што је тужена обавезана да тужиоцу на досуђени износ накнаде материјалне штете од 1.955.433,00 динара исплати законску затезну камату почев од 10.05.2021. године па до коначне исплате, док је захтев за исплату законске затезне камате на износ досуђене накнаде материјалне штете за период од 07.12.2018. године до 09.05.2021. године одбијен као неоснован; ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде у преосталом делу, тако што је тужена обавезана да тужиоцу на досуђени износ накнаде трошкова поступка од 169.654,00 динара исплати и законску затезну камату почев од стицања услова за извршење па до исплате, док је захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ накнаде трошкова парничног поступка за период почев од пресуђења до стицања услова за извршење одбијен као неоснован; ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се у интересу равноправности грађана и ради уједначавања судске праксе о ревизији одлучи на основу члана 404. Закона парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене.

Применом члана 404. став 1. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20) посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према ставу 2. овог члана, о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана, одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

У конкретном случају предмет спора је захтев за накнаду материјалне штете на пољопривредним културама тужиоца, настале услед елементарне непогоде (града), па Врховни суд налази да је, због бројности ове врсте спорова (штета од града) и противречних одлука у погледу спорног питања да ли је за штету одговорна држава или општина, да ли постоји њихова солидарна одговорност, као и у погледу степена одговорности државе за накнаду ове штете, потребно уједначити судску праксу, чиме су испуњени услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној, на основу чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона парничном поступку, па је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, на територији Општине Ариље 14.05.2015. године дошло је до елементарне непогоде – града и олујног ветра, која је нанела штету на засадима малина тужиоца. Укупан износ штете коју је тужилац претрпео процењен је на износ од 1.995.350,00 динара, а тужиоцу је од наменских средстава на име помоћи Републике Србије у циљу ублажавања насталих последица од елементарних непогода исплаћено 2% од висине процењене штете, односно износ од 39.907,00 динара. Преостали износ у висини од 1.955.443,00 динара тужилац потражује тужбом у овој парници. Како је за систем одбране од града био задужен Сектор за ванредне ситуације МУП-а РС, али том приликом није издао наредбу за испаливање ракета, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену да плати тужиоцу 1.955.443,00 динара, односно цео преостали износ до пуне накнаде утврђене штете настале од елементарне непогоде, налазећи да је тужена, применом члана 2. и 8. Закона о ванредним ситуацијама и члана 18. Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности, пасивно легитимисана и у обавези да му штету накнади.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује да је због погрешне примене материјалног права од стране нижестепених судова чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 192. став 1. ЗОО прописано је правило о подељеној одговорности, по коме оштећени који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду. То у конкретном случају значи да је и тужилац, као оштећени, био у обавези да предузме одређене мере ради спречавања или смањења штете коју могу да изазову градоносни облаци и град, с обзиром да је реално претпоставити да у току године може доћи до ове врсте непогоде и изазивања штете на пољопривредним културама. Уколико то тужилац (као оштећени) није учинио, штетник одговара само у делу који тужилац (оштећени) својим радњама није могао спречити.

У току поступка тужена је указивала на постојање доприноса тужиоца за насталу штету, јер поред противградних ракета постоје и други савременији и ефикаснији начини одбране од града, које може предузети и сам пољопривредни произвођач. На наведено је указано и решењем Врховног касационог суда Рев 4844/2020 од 25.11.2020. године уз навођење да су нижестепени судови приликом одлучивања о висини накнаде пропустили да цене и чињеницу да противградна заштита, чак и да ју је било, не би била успешна у потпуности, јер по мишљењу стручних институција она обезбеђује успешност до 70% заштите.

Нижестепени судови нису поступили по решењу Врховног касационог суда Рев 4844/2020 од 25.11.2020. године, иако су били дужни да то учине, употпуне чињенично стање и правилном применом материјалног права донесу правилне и законите одлуке, сходно одредби члана 398. став 2. ЗПП у вези са чланом 419. ЗПП. Насупрот томе, након доношења решења Врховног касационог суда, првостепени суд је одржао само једно рочиште, на коме је констатовао да нема доказних предлога, након чега је поново донео исту одлуку, а другостепени суд је одлучујући по жалби тужене оценио приговор подељене одговорности као неоснован, ценећи да је терет доказивања био искључиво на туженој.

Врховни суд не прихвата такав правни став другостепеног суда. Ово са разлога што тужилац сходно члану 231. став 2. ЗПП као странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано. Тужилац је у тужби поред предложених писаних доказа предложио и извођење доказа саслушањем странака, који предлог је првостепени суд одбио процесним решењем на рочишту одржаном дана 16.10.2018. године. Првостепени суд је након доношења решења Врховног касационог суда Рев 4844/2020 од 25.11.2020. године имао могућност да изведе предложени доказ саслушањем странака, па и тужиоца на околности наведених у решењу Врховног касационог суда и на тај начин поступи по примедбама истог, што није учинио, а другостепени суд је имао овлашћења да отклони наведени пропуст првостепеног суда и поступи по члану 383. став 3. ЗПП, те да ради правилног утврђења чињеничног стања пред другостепеним судом изведе доказе које је одбио првостепени суд и донесе правилну и закониту одлуку, што није учинио.

Имајући у виду да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, није било услова за преиначење побијане одлуке, због чега је Врховни суд применом члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепене одлуке и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење, односно одлучио као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења и примедбе из решења Врховног касационог суда Рев 4844/2020 од 25.11.2020. године, а потом правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку.

**Председник већа-судија,
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић